EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 31. 8. 2023
COM(2023) 500 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Výročná správa o operáciách humanitárnej pomoci Európskej únie financovaných v roku 2022

OBSAH

Úvod 2

Globálny kontext, v rámci ktorého sa poskytuje pomoc 2

Poskytnutie primeranej a účinnej humanitárnej pomoci postihnutému obyvateľstvu 6

Prehľad všetkých externých posudkov, ktoré boli realizované pri jednotlivých operáciách 9

SÚVISIACE ODKAZY 10

Úvod

V tejto správe sa uvádzajú hlavné činnosti a výsledky politík Únie v oblasti humanitárnej pomoci, ktoré sa v roku 2022 realizovali prostredníctvom Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre civilnú ochranu a operácie humanitárnej pomoci EÚ (GR ECHO). Správa je vypracovaná podľa článku 19 nariadenia Rady (ES) č. 1257/96 z 20. júna 1996 o humanitárnej pomoci, v ktorom sa od Komisie vyžaduje, aby predložila Európskemu parlamentu a Rade výročnú správu spolu so zhrnutím týkajúcim sa operácií, ktoré boli v priebehu predchádzajúceho roka financované.

Generálne riaditeľstvo pre civilnú ochranu a operácie humanitárnej pomoci EÚ (GR ECHO) je poverené úlohou **pomáhať zachraňovať a zachovať život, zabraňovať ľudskému utrpeniu a zmierňovať ho a chrániť integritu a ľudskú dôstojnosť obyvateľstva zasiahnutého prírodnými nebezpečenstvami alebo človekom spôsobenými katastrofami** vyskytujúcimi sa v EÚ alebo mimo nej. V rámci tohto spoločného hlavného cieľa GR ECHO pôsobí jednak ako poskytovateľ humanitárnej pomoci a subjekt reakcie na núdzové situácie EÚ, a takisto ako koordinátor a sprostredkovateľ operácií civilnej ochrany na úrovni EÚ prostredníctvom mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany.

EÚ zabezpečuje prostredníctvom GR ECHO humanitárnu pomoc ľuďom v núdzi na celom svete, a to na základe humanitárnych zásad **ľudskosti, nestrannosti, nezávislosti a neutrality** zakotvených v článku 214 Zmluvy o fungovaní Európskej únie[1], ako aj v Európskom konsenze o humanitárnej pomoci[2]. Humanitárna pomoc EÚ sa rozdeľuje bez ohľadu na akýkoľvek politický program a jej cieľom je pomáhať bez výnimky osobám v najväčšej núdzi bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, náboženské vyznanie, pohlavie, etnický pôvod alebo politickú príslušnosť.

Globálny kontext, v rámci ktorého sa poskytuje pomoc

Rok 2022 bol do značnej miery poznamenaný **útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine,** ktorá spôsobila na európskej pôde nebývalú humanitárnu katastrofu. V dôsledku toho EÚ zorganizovala veľkú operáciu humanitárnej pomoci a najväčšiu, najdlhšiu a najkomplexnejšiu operáciu reakcie v oblasti civilnej ochrany od vytvorenia mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany. Vďaka **bezprecedentnej reakcii** všetkých 27 členských štátov EÚ a štyroch štátov zúčastňujúcich sa na mechanizme Únie v oblasti civilnej ochrany[3] na mechanizmus išlo o **významnú zmenu** v spôsobe, akým sa humanitárna pomoc a reakcie v oblasti civilnej ochrany prelínajú.

Humanitárna situácia sa naďalej drasticky zhoršovala aj v mnohých ďalších častiach sveta v dôsledku pretrvávajúceho konfliktu a neistoty, vplyvu zmeny klímy, zlyhávajúcej správy vecí verejných, pretrvávajúceho vplyvu pandémie ochorenia COVID-19 a iných pandémií, ako aj nepriameho vplyvu útočnej vojny Ruska proti Ukrajine, čo viedlo k **bezprecedentným humanitárnym potrebám**. V najnovšom globálnom humanitárnom prehľade 2022[4] Úradu Organizácie Spojených národov (OSN) pre koordináciu humanitárnych záležitostí (OCHA) sa odhadovalo, že na konci roka 2022 potrebovalo

[1] EUR-Lex – 12016ME/TXT – SK – EUR-Lex (europa.eu).
[2] Spoločné vyhlásenie Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, Európskeho parlamentu a Európskej komisie (2008/C 25/01).
[3] Island, Severné Macedónsko, Nórsko a Turecko.
[4] OSN OCHA, *Global Humanitarian Overview 2022* (Globálny humanitárny prehľad 2022), aktualizácia z decembra (prehľad situácie k 31. decembru 2022), 10. januára 2023.

humanitárnu pomoc a ochranu 326 miliónov ľudí, čo je v porovnaní s rokom 2021 nárast o 30,4 %. Ďalšie zhoršovanie humanitárnej situácie v Afganistane, Etiópii a Sudáne alebo rozsiahle katastrofy, ku ktorým došlo počas letných mesiacov, ako sú ničivé záplavy v Burkine Faso, Čade, Hondurase alebo Pakistane, sú len jednými z mnohých viditeľných príkladov trvalého zvyšovania sa humanitárnych potrieb. Zdroje dostupné na podporu humanitárnej činnosti nedokázali uspokojiť tieto rýchlo rastúce potreby. V skutočnosti sa **rozdiel medzi potrebami a financovaním humanitárnej pomoci na celom svete** v roku 2022 ešte **zväčšil** – na konci roka 2021 dosahoval rozdiel medzi požiadavkami a zmobilizovanými finančnými prostriedkami 11,3 miliardy USD, pričom na konci roka 2022 vzrástol na 18,3 miliardy USD[5].

Navyše sa humanitárna pomoc nezriedka poskytuje za veľmi zložitých okolností, ktoré sa vyznačujú **nepredvídateľnosťou, nestálosťou a neistotou**. Oblasti zasiahnuté konfliktom sa objavujú a miznú a neustále sa menia, čo predstavuje závažné bezpečnostné riziko pre sieť v teréne GR ECHO (50 úradov, 160 medzinárodných zamestnancov a 300 národných zamestnancov) a zamestnancov na služobnej ceste a bráni poskytovaniu humanitárnej pomoci v dôsledku obmedzeného alebo **zamietnutého prístupu** k ľuďom, ktorí potrebujú humanitárnu pomoc. To má vplyv aj na kontroly, ktoré sa majú vykonať (t. j. monitorovanie financovaných činností v teréne a audity na mieste), ako aj posúdenie humanitárnych potrieb. V dôsledku čoraz častejších prípadov **porušovania medzinárodného humanitárneho práva** (MHP) bolo poskytovanie humanitárnej pomoci ešte ťažšie a nebezpečnejšie.

Napriek týmto **výzvam sa** riaditeľstvu GR ECHO **podarilo dosiahnuť svoje ciele** v súlade s prioritami a kľúčovými činnosťami uvedenými v oznámení Komisie o humanitárnej činnosti EÚ: nové výzvy, rovnaké zásady, ktoré bolo prijaté v marci 2021[6]. **EÚ zostala kľúčovým poskytovateľom humanitárnej pomoci na svete**, ktorý zabezpečuje humanitárnu pomoc v 83 krajinách podľa určitých zásad a potrieb, pričom pokrýva podiel 8,2 % z celkového financovania mobilizovaného v rámci celosvetového systému humanitárnej pomoci[7]. Cieľom EÚ je zabezpečiť, aby boli k dispozícii finančné prostriedky na pomoc čo najväčšiemu počtu ľudí v núdzi v čo najväčšom počte krajín a aby sa zaistila rýchla, účinná a komplexná reakcia.

Konečný **rozpočet na humanitárnu pomoc v roku 2022** dosiahol výšku **2,6 miliardy EUR**, čo umožnilo GR ECHO zasiahnuť nielen v prípade rozsiahlych humanitárnych kríz, ako napríklad na Ukrajine, v Sýrii, Afganistane alebo Etiópii, ale aj v prípade zabudnutých/zanedbaných kríz, t. j. pri závažných a zdĺhavých krízach, ktoré nepriťahujú pozornosť médií a v prípade ktorých je úroveň medzinárodnej pomoci postihnutému obyvateľstvu nedostatočná, ako je kríza na Haiti alebo kríza Rohingov.

Pôvodný rozpočet na humanitárnu pomoc v roku 2022 bol stanovený na 1 794,4 milióna EUR[8] [vrátane predsunutia prostriedkov z rezervy na solidaritu a núdzovú pomoc (SEAR) vo výške 211 miliónov EUR]. Počas roka došlo k niekoľkým zvýšeniam rozpočtu z týchto zdrojov:

[5] OSN OCHA, *Global Humanitarian Overview 2022* (Globálny humanitárny prehľad 2022) a OSN OCHA *Global Humanitarian Overview 2021* (Globálny humanitárny prehľad 2021), aktualizácia z decembra (prehľad situácie k 31. decembru 2021), 17. januára 2022.

[6] OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE o humanitárnej činnosti EÚ: nové výzvy, rovnaké zásady [COM(2021) 110 final].

[7] *UN Financial Tracking System* (Systém OSN na sledovanie finančných tokov), *Global Funding Overview Summary 2022* (Súhrnný prehľad financovania na celom svete za rok 2022).

[8] Táto suma nezahŕňa výdavky na podporu (rozpočtové riadky BA). Spolu s týmito výdavkami dosahovala pôvodná suma na celý nástroj v roku 2022 výšku 1 806,06 milióna EUR.

- SEAR na pokrytie niekoľkých kríz vrátane situácie na Ukrajine a zhoršenia potravinovej neistoty na celom svete (539 miliónov EUR)[9],
- presuny prostriedkov z nástrojov v okruhu VI na uspokojenie potrieb vyplývajúcich z útočnej vojny Ruska proti Ukrajine a jej kaskádových účinkov (134,8 milióna EUR),
- *Virement Aide Humanitaire* (VAH – článok 30 ods. 2 FR); vyčlenené pre Konžskú demokratickú republiku (2,3 milióna EUR),
- Európsky rozvojový fond (145,5 milióna EUR)[10], novopridelené príjmy (3,8 milióna EUR).

V prílohe I sa uvádza prehľad rozpočtových prostriedkov pridelených na hlavné krízy, na ktoré sa vzťahovali činnosti GR ECHO v roku 2022. Hlavné činnosti v rôznych regiónoch sveta možno zhrnúť takto:

- **Západná a stredná Afrika:** V súvislosti s rastúcimi potrebami vyčlenilo GR ECHO zo svojho pôvodného rozpočtu viac ako 175 miliónov EUR na riešenie potravinovej neistoty a podvýživy, na zabezpečenie poskytovania základných sociálnych služieb (zdravotníctvo, vzdelávanie, voda a sanitácia) a na podporu pripravenosti na katastrofy v strednej časti regiónu Sahel, v oblasti Čadského jazera, v severozápadnom a juhozápadnom Kamerune, v severozápadnej Nigérii a Stredoafrickej republike. GR ECHO sa takisto snažilo podporovať dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva a zabezpečiť ochranu civilného obyvateľstva a pracovníkov v oblasti humanitárnej pomoci. Došlo k zvýšeniu finančných prostriedkov, najmä na riešenie potravinovej neistoty, výsledkom ktorého bol konečný rozpočet pre tento región vo výške viac ako 330 miliónov EUR.
- **Východná a južná Afrika:** Tento región bol poznamenaný konfliktmi a výrazne sa zhoršujúcou humanitárnou situáciou, najmä v Sudáne, Konžskej demokratickej republike, Africkom rohu (Somálsko, Etiópia, Keňa), Južnom Sudáne a Mozambiku. Mnoho oblastí takisto zasiahli veľké suchá alebo intenzívna sezóna cyklónov, najmä v Regióne južnej Afriky a Indického oceánu (Madagaskar/Mozambik), čo viedlo k situácii všeobecnej potravinovej neistoty a k strate živobytia. Pôvodný rozpočet vo výške 294 miliónov EUR sa zvýšil na vyše 540 miliónov EUR, čo umožnilo GR ECHO riešiť tieto a ďalšie naliehavé humanitárne potreby v tomto regióne.
- **Severná Afrika, Irak a Arabský polostrov:** GR ECHO vyčlenilo 128 miliónov EUR na riešenie potrieb vysídleného obyvateľstva v Severnej Afrike a Iraku a potrieb osôb postihnutých konfliktom v Jemene, pričom sa zameralo na oblasti, ako je voda, sanitácia a hygiena, potraviny a výživa, vzdelávanie a zdravie. Dodatočné financovanie, najmä na posilnenie reakcie na konflikt v Jemene, umožnilo dosiahnuť konečnú výšku 215 miliónov EUR finančných prostriedkov pridelených tomuto regiónu.
- **Blízky východ:** GR ECHO vyčlenilo prvotný rozpočet vo výške 197 miliónov EUR na poskytnutie pomoci zameranej na záchranu životov miliónom ľudí postihnutých konfliktom v Sýrii a na pokrytie základných potrieb vysídleného obyvateľstva a utečencov v Jordánsku a Libanone, ako aj zraniteľných Libanončanov, pričom konečný rozpočet na konci roka 2022 dosiahol výšku 240 miliónov EUR. V Palestíne[11] GR ECHO naďalej reagovalo na humanitárne potreby vyplývajúce z pretrvávajúcej

[9] Vrátane 39 miliónov EUR prenesených z roku 2021.

[10] Financované z 10. a 11. Európskeho rozvojového fondu.

[11] Toto označenie nemožno vykladať ako uznanie Palestínskeho štátu a nie sú ním dotknuté pozície jednotlivých členských štátov k tejto otázke.

okupácie a uzavretia pásma Gazy. Rozpočet na takúto krízu sa v priebehu roka 2022 zvýšil z 25 miliónov EUR na 26,5 milióna EUR.

- **Juhovýchodná Európa, východné susedstvo a Turecko:** Humanitárnu činnosť v tomto regióne výrazne poznamenala útočná vojna Ruska proti Ukrajine, ktorá vypukla 24. februára 2022. Pôvodný rozpočet vo výške 27 miliónov EUR vyčlenený pre Ukrajinu, západný Balkán a región východného susedstva sa zvýšil na viac ako 529 miliónov EUR. Z tejto sumy bolo 485 miliónov EUR poskytnutých takmer 16 zo 17,7 milióna Ukrajincov, ktorí potrebovali humanitárnu pomoc, pričom 38 miliónov EUR bolo vyčlenených na pomoc ukrajinským utečencom, ktorí utiekli do Moldavskej republiky; pomoc bola poskytnutá aj moldavským hostiteľským rodinám. V Turecku Komisia naďalej podporovala zraniteľných utečencov, ktorí potrebovali humanitárnu pomoc, finančnými prostriedkami vo výške 125 miliónov EUR. Okrem toho v októbri 2022 v súlade so stratégiou prepojenia medzi humanitárnou oblasťou a rozvojom úspešne prešiel hlavný program podmienečného prevodu hotovosti na vzdelávanie (CCTE) pod Generálne riaditeľstvo pre európsku susedskú politiku a rokovania o rozšírení (GR NEAR).
- **Ázia a Tichomorie:** GR ECHO pôvodne v roku 2022 pridelilo tomuto regiónu viac ako 114 miliónov EUR, pričom sa zameralo najmä na potreby obyvateľstva vysídleného v dôsledku prevzatia moci v Afganistane Talibanom v roku 2021, ako aj na potreby ľudí postihnutých štátnym prevratom v Mjanmarsku v roku 2021 vrátane Rohingov a potreby rohingských utečencov v Bangladéši. EÚ a jej členské štáty výrazne podporili Pakistan po ničivých záplavách v júni 2022, ako aj pri navrhovaní jeho rámca na posúdenie potrieb po katastrofe a obnovu. Komisia sa zaoberala aj potrebami vyplývajúcimi z konfliktu na ostrove Mindanao a prírodných katastrof na Filipínach. Konečný rozpočet pre tento región dosahoval na konci roka 2022 výšku 313 miliónov EUR.
- **Americký kontinent a Karibik:** Činnosti Komisie sa zamerali na poskytovanie pomoci ľuďom postihnutým vnútornou a regionálnou krízou vo Venezuele, ozbrojeným konfliktom v Kolumbii, ako aj všadeprítomným organizovaným násilím na Haiti, v Strednej Amerike a Mexiku. Reagovali takisto na humanitárne potreby vysídlených osôb na celom kontinente a podporovali pripravenosť na katastrofy. Komisia pôvodne vyčlenila na tento región viac ako 74 miliónov EUR, pričom táto suma sa na konci roka zvýšila na 155 miliónov EUR.

GR ECHO vo všeobecnosti neposkytuje svoju humanitárnu pomoc priamo, ale plní svoj mandát poskytovaním finančných prostriedkov približne 200 partnerom (úplný zoznam sa uvádza v prílohe II). V roku 2022 boli finančné prostriedky rozdelené medzi partnerov GR ECHO takto: 38,6 % získali mimovládne organizácie (MVO), 49,6 % agentúry OSN, 11,2 % medzinárodné organizácie a 0,6 % vládne organizácie.

Poskytnutie primeranej a účinnej humanitárnej pomoci postihnutému obyvateľstvu

V roku 2022 GR ECHO významne prispelo k poskytovaniu primeranej a účinnej humanitárnej pomoci na celom svete. V záujme presadzovania **multilateralizmu a celosvetového poriadku založeného na pravidlách** prostredníctvom aktívnejšej úlohy a silnejšieho hlasu EÚ vo svete sa GR ECHO aktívne podieľalo na formovaní humanitárnej podpory a politiky na európskej a celosvetovej úrovni. Dosiahol sa značný pokrok pri

plnení záväzkov prijatých na základe tzv. **veľkej dohody**[12], najmä čo sa týka flexibilného financovania, spoločného a nestranného posúdenia potrieb a zjednodušenia podávania správ, pričom konečným cieľom bolo posilniť efektívnosť a účinnosť humanitárnej reakcie.

GR ECHO naďalej prispievalo do **združených finančných prostriedkov podľa jednotlivých krajín**[13], aby ďalej **podporovalo lokalizáciu** a používanie účelovo neviazaného financovania. Okrem toho zvýšilo svoju podporu a pomoc pre podstatne posilnené úsilie v rámci humanitárneho financovania a lepšie rozdelenie zodpovednosti medzi poskytovateľmi humanitárnej pomoci vrátane členských štátov EÚ. Ďalej posilnilo dlhodobejšie **programové partnerstvá**[14] s vybranými organizáciami OSN a medzinárodnými organizáciami s cieľom otestovať efektívnejšie a účinnejšie spôsoby práce a zároveň sa pripraviť na zavedenie modelu v roku 2023. Príkladmi inovatívnych programových partnerstiev sú jednak partnerstvo na podporu programu Medzinárodného výboru Červeného kríža (MVČK) na prevenciu porušovania medzinárodného humanitárneho práva (tri roky, v menšej miere účelovo viazané, 10 miliónov EUR ročne) a jednak partnerstvo na podporu Medzinárodnej federácie spoločností Červeného kríža a Červeného polmesiaca (MFS ČK/ČP) a lokalizačného programu (multisektorový trojročný ambiciózny program pre viaceré krajiny, 67 miliónov EUR ročne).

Politika logistiky humanitárnej pomoci[15] sa začala uplatňovať vo februári 2022 s hlavným cieľom zachraňovať životy vďaka väčšej efektívnosti, účinnosti a vplyvu operácií humanitárnej pomoci. V marci 2022 bola ako súčasť tejto politiky zavedená **európska kapacita humanitárnej reakcie**[16], ktorá obsahuje operačné nástroje navrhnuté tak, aby poskytovali rýchlu, ale dočasnú podporu partnerom s cieľom vyplniť medzery v humanitárnej reakcii a zároveň zabezpečili väčšiu účinnosť a nákladovú efektívnosť pri poskytovaní pomoci. Nástroje zahŕňajú poskytovanie **spoločných logistických služieb** humanitárnym partnerom vo forme medzinárodných a vnútroštátnych prepravných operácií [naprieč rôznymi druhmi dopravy vrátane leteckého mosta humanitárnej pomoci EÚ (HAB) a služby Humanitarian Aid Flight], skladovacích kapacít, núdzových zásob a inej logistickej podpory a koordinácie, ako aj lekárskych odborných znalostí. V roku 2022 Komisia realizovala 9 operácií európskej kapacity humanitárnej reakcie na Madagaskare (dvakrát), na Ukrajine, v Moldavsku, Somálsku, Afganistane, Mozambiku, Ugande a Burkine Faso. Okrem toho operácie služby Humanitarian Aid Flight pokračovali v Keni, v Konžskej demokratickej republike a v Mali. Bolo zorganizovaných 60 letov leteckého mosta humanitárnej pomoci EÚ, ktoré poskytli podporu 24 partnerom v 4 krajinách (Afganistan, Somálsko, Madagaskar a Moldavská republika) a v rámci nich sa prepravilo 842 ton humanitárneho materiálu. A napokon, čo sa týka Ukrajiny a Moldavskej republiky, zorganizovalo sa 660 operácií cestnej dopravy a boli otvorené 3 sklady, čím sa poskytla podpora 49 humanitárnym partnerom. Na tieto činnosti bolo v roku 2022 vyčlenených 23,5 milióna EUR.

GR ECHO v plnej miere využilo svoj **súbor nástrojov pre núdzové situácie**, ktorý pozostáva z nástroja pre reakcie na akútne núdzové situácie veľkého rozsahu (ALERT), nástroja na boj proti epidémiám, nástroja pre reakcie malého rozsahu a pohotovostného fondu na zmiernenie následkov katastrof (DREF), pričom poskytlo prvú líniu núdzovej humanitárnej pomoci vo výške 36,5 milióna EUR na náhle vzniknuté krízy, ktoré nebolo

[12] *The Grand Bargain* (Veľká dohoda).
[13] Afganistan, Južný Sudán a Venezuela.
[14] Programmatic Partnerships (Programové partnerstvá).
[15] Tematický politický dokument GR ECHO: *Humanitarian logistics policy* (Politika logistiky humanitárnej pomoci).
[16] GR ECHO: Európska kapacita humanitárnej reakcie (EHRC) Prehľad.

možné predvídať v jeho plánoch vykonávania humanitárnej pomoci. Niekoľko príkladov pridelenia finančných prostriedkov: nástroj pre reakcie malého rozsahu a neskôr ALERT sa použili na okamžitú reakciu na záplavy, ktoré postihli Pakistan; na tropické cyklóny na Filipínach, Madagaskare, v Mozambiku a na Kube, ako aj na zemetrasenia v Afganistane a na Filipínach; nástroj na boj proti epidémiám podporoval reakciu na vírusové ochorenie ebola v Ugande a reakciu na choleru v Libanone, Sýrii, na Haiti, v Nigérii a Malawi. GR ECHO doplnilo zdroje 67 operácií DREF realizovaných Medzinárodnou federáciou spoločností Červeného kríža a Červeného polmesiaca v 52 krajinách, a to aj v súvislosti s krízou hladu v Afrike a povodňami a zemetraseniami v juhovýchodnej Ázii a Južnej Amerike.

Okrem toho GR ECHO pokračovalo v roku 2022 v práci **na politikách a usmerneniach, ktoré ukazujú pozíciu Komisie ku kľúčovým otázkam,** a poskytlo svojim vykonávajúcim partnerom konkrétne odporúčania s cieľom zabezpečiť kvalitu, súdržnosť a zodpovednosť operácií humanitárnej pomoci financovaných z prostriedkov EÚ.

Pokiaľ ide o **potravinovú pomoc, výživu a predchádzanie hladomoru**, teda o oblasti, v ktorých sa situácia ešte zhoršila v dôsledku priamych účinkov útočnej vojny Ruska proti Ukrajine vyplývajúcich zo zvýšených cien potravín, energií a hnojív, GR ECHO výrazne zvýšilo svoju pomoc na viac ako jednu miliardu EUR (t. j. o viac ako 75 % v porovnaní s rokom 2021). GR ECHO bolo nápomocné aj pri vytváraní a realizácii komplexnej stratégie reakcie Tímu Európa, ktorú EÚ a jej členské štáty prijali v júni 2022. Okrem toho správy predložené podľa rámca zodpovednosti pre výživu v záujme rastu[17] potvrdzujú, že GR ECHO a EÚ sú na dobrej ceste k splneniu prísľubu Tímu Európa z roku 2021, ktorým je podporovať ciele v oblasti výživy s rozpočtom aspoň 4,2 miliardy EUR do roku 2024.

V roku 2022 boli projekty zamerané na **zdravie** ako na primárny sektor podporené sumou takmer 300 miliónov EUR. Vzhľadom na väčšiu zložitosť humanitárnych kríz, pričom mnohé z nich sú zdĺhavé, zostáva hlavným cieľom pomoci zabezpečiť, aby sa základné potreby v oblasti zdravia primerane riešili prostredníctvom viacsektorového prístupu založeného na potrebách v súlade s prístupom „zdravie vo všetkých politikách“. GR ECHO takisto stanovilo za prioritu predchádzanie epidémiám/pandémiám a pripravenosť a reakciu na ne, pričom vychádzalo z poznatkov získaných počas pandémie ochorenia COVID-19, s osobitným zameraním na spravodlivý prístup ku kvalitnej starostlivosti a lekárskym protiopatreniam v krajinách s nízkymi príjmami a humanitárnom prostredí. Okrem toho GR ECHO podporilo medzisektorové aspekty politiky v oblasti celosvetového zdravia s cieľom zabezpečiť holistický prístup najmä v oblastiach duševného zdravia a psychosociálnej podpory, sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv a zdravia a vysídlenia.

V roku 2022 GR ECHO pokračovalo v systematickom verejnom presadzovaní **medzinárodného humanitárneho práva** prostredníctvom verejných vyhlásení a intervencií na multilaterálnych fórach. Spoluorganizovalo sprievodné podujatie na vysokej úrovni v rámci ministerského týždňa Valného zhromaždenia OSN o podpore zodpovednosti za porušovanie medzinárodného humanitárneho práva, najmä pokiaľ ide o sexuálne a rodovo motivované násilie. Medzinárodné humanitárne právo bolo takisto významnou témou na prvom Európskom humanitárnom fóre v marci 2022. GR ECHO pokračovalo v podpore a presadzovaní ochrany humanitárnych a zdravotníckych pracovníkov a sektora vzdelávania pred útokmi a zaviedlo opatrenia pre deti spojené s ozbrojeným konfliktom. Uľahčilo koordináciu príslušných aktérov EÚ, najmä

[17] 2022 Global Nutrition Report – Global Nutrition Report (Správa o celosvetovej výžive).

prostredníctvom medziútvarovej skupiny pre medzinárodné humanitárne právo, a podporilo silnejšiu humanitárnu diplomaciu EÚ. GR ECHO takisto sprístupnilo finančné prostriedky na projekty súvisiace s medzinárodným humanitárnym právom, najmä na podporu programu Medzinárodného výboru Červeného kríža na prevenciu porušovania medzinárodného humanitárneho práva prostredníctvom svojho prvého tematického programového partnerstva.

V kontexte pretrvávajúceho porušovania medzinárodného humanitárneho práva a rozšírených rizík a prípadov násilia, deprivácie a zneužívania v dnešných krízach si GR ECHO ponechalo **ochranu ako** prioritu, pričom uplatňovalo hľadisko rodovej rovnosti a veku vo všetkých odvetviach intervencií, načrtlo prístup k rodovému a rodovo motivovanému násiliu v humanitárnych krízach v pracovnom dokumente útvarov Komisie s názvom Rod: rôznorodé potreby, uspôsobená pomoc[18]. GR ECHO zostalo aktívnym členom Výzvy k akcii na ochranu pred rodovo motivovaným násilím v núdzových situáciách[19] a podalo správu o záväzkoch prijatých v rámci plánu na roky 2021 – 2025[20]. Okrem toho GR ECHO venovalo zvýšenú pozornosť sexuálnemu násiliu súvisiacemu s konfliktom v reakcii na zistenia počas niekoľkých nedávnych a prebiehajúcich kríz. V súlade so stratégiou v oblasti práv dieťaťa[21] z roku 2021 GR ECHO posilnilo svoje činnosti týkajúce sa ochrany detí vrátane činností v oblasti presadzovania práva. GR ECHO venovalo osobitnú pozornosť aj riešeniu potrieb osôb so zdravotným postihnutím v súlade s usmerneniami s názvom *The Inclusion of Persons with Disabilities in EU-funded Humanitarian Aid Operations* (Začleňovanie osôb so zdravotným postihnutím do operácií humanitárnej pomoci financovaných EÚ) a so stratégiou v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030.

GR ECHO naďalej kládlo dôraz na **vzdelávanie v núdzových situáciách**, pričom plnilo svoj záväzok investovať do vzdelávania na ambicióznej úrovni 10 % pôvodného ročného rozpočtu EÚ na humanitárnu pomoc. V roku 2022 dosiahli celkové investície do vzdelávania v núdzových situáciách viac ako 220 miliónov EUR, pričom cieľom bolo osloviť viac ako 6 miliónov detí a mladých dospievajúcich prostredníctvom priamej alebo nepriamej podpory vzdelávania.

Čo sa týka **humanitárnych prevodov finančných prostriedkov**[22], GR ECHO zverejnilo svoju politiku v marci 2022 a šírilo ju s cieľom zvýšiť kvalitu a efektívnosť hotovostných programov. Táto politika predstavuje významnú zmenu v prepojení prevodov finančných prostriedkov a sociálnej ochrany a umožňuje synergie s kľúčovým vývojom v oblasti digitalizácie a ekologizácie humanitárnej pomoci. GR ECHO spolu so Spojenými štátmi (Úrad pre humanitárnu pomoc a Úrad pre obyvateľstvo, utečencov a migráciu) zastupovalo fórum darcov hotovosti vo výbore pre koordináciu hotovosti v rámci tzv. veľkej dohody 2.0. Nový model schválil Medziagentúrny stály výbor, ktorý predstavoval významný krok v štruktúre koordinácie humanitárnej pomoci vrátane vysokej účasti miestnych aktérov.

Pokiaľ ide o **zmenu klímy a zhoršovanie životného prostredia**, GR ECHO ďalej prispôsobovalo svoju humanitárnu reakciu rastúcim a meniacim sa potrebám. Riziká dôsledkov zmeny klímy sa teraz zohľadňujú v operáciách humanitárnej pomoci. Minimálne environmentálne požiadavky a súvisiace usmernenia boli zverejnené

[18] https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sectoral/gender_thematic_policy_document_en.pdf.
[19] https://www.calltoactiongbv.com/.
[20] https://www.calltoactiongbv.com/what-we-do.
[21] COM(2021) 142 final..
[22] Tematický politický dokument GR ECHO č. 3: *Cash Transfers* (Prevody finančných prostriedkov).

v roku 2022[23] s cieľom znížiť uhlíkovú stopu humanitárnej pomoci a ňou spôsobené environmentálne škody. Partnerom a zamestnancom GR ECHO sa poskytla technická pomoc a podpora s cieľom začleniť environmentálne hľadiská do operácií humanitárnej pomoci GR ECHO a jeho partnerov. Okrem toho GR ECHO ďalej posilnilo svoju podporu pripravenosti na katastrofy[24], ktorá presadzuje pripravenosť na viacnásobné riziká a anticipačné opatrenia. V roku 2022 bolo na cielené činnosti týkajúce sa pripravenosti vyčlenených 77 miliónov EUR (podrobnejšie informácie sa uvádzajú v prílohe I) a 32 % operácií humanitárnej pomoci financovaných z prostriedkov EÚ zahŕňalo prvky pripravenosti na katastrofy[25].

GR ECHO vypracovalo kombináciu komunikačných činností, ktorých cieľom bolo zachovať vysokú úroveň verejnej podpory a politickej podpory humanitárnej pomoci a civilnej ochrany EÚ v duchu solidarity EÚ. Napríklad GR ECHO zverejnilo sériu centrálnych a miestnych tlačových správ a pokračovalo v úspešnej sérii návštev v teréne s európskymi novinármi, ako aj ciest pre novinárov sprevádzajúcich komisára Lenarčiča. GR ECHO uskutočnilo v roku 2022 niekoľko kampaní na zvýšenie povedomia, ako napríklad kampaň Climate Connect, ktoré ukazujú humanitárny vplyv zmeny klímy a ktoré oslovili viac ako 36 miliónov mladých ľudí v členských štátoch.

Prehľad všetkých externých posudkov, ktoré boli realizované pri jednotlivých operáciách

Hodnotiace útvary Komisie sú zodpovedné za riadenie, koordináciu a monitorovanie funkcie hodnotenia a za podávanie správ o nej. Predkladajú včasné vysokokvalitné výsledky hodnotenia, aby zabezpečili dôkazy pre informované rozhodovanie a zodpovednosť. Hodnotenia môžu byť geografické, tematické alebo zamerané na konkrétne partnerstvo. V prílohe III sa uvádza zoznam hodnotení vykonaných v roku 2022 a prebiehajúcich hodnotení.

[23] guidance_on_the_operationalisation_of_the_mers_for_eu-funded_humanitarian_aid_operations.pdf (europa.eu).
[24] Vykonávanie prístupu prijatého v roku 2021 [*GR ECHO Guidance Note on Disaster Preparedness* (Usmernenie GR ECHO o pripravenosti na katastrofy)].
[25] Tento údaj vychádza z revidovanej metodiky, ktorá sa opiera výlučne o správy humanitárnych partnerov EÚ a nemusí zahŕňať úsilie o začlenenie hľadiska pripravenosti do ostatných oblastí operácií.

SÚVISIACE ODKAZY

- Všeobecné informácie o GR ECHO:
  http://ec.europa.eu/echo/en

- Finančné informácie o činnosti Európskej komisie v oblasti humanitárnej pomoci v roku 2022:
  Rozhodnutia o financovaní (plány vykonávania humanitárnej pomoci) v roku 2022 (europa.eu)

- Operačné informácie z predchádzajúcich rokov:
  Civilná ochrana a operácie humanitárnej pomoci EÚ |Európska komisia (europa.eu)

- Výročná správa o činnosti za rok 2022, GR ECHO:
  Výročná správa o činnosti za rok 2022 – Civilná ochrana a operácie humanitárnej pomoci EÚ (ECHO) (europa.eu)

- Výročná správa o riadení a výkonnosti v roku 2022:
  Výročná správa o riadení a výkonnosti v roku 2022 (europa.eu)

- Hodnotiace správy GR ECHO:
  https://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/evaluations_en

- Údaje o financovaní humanitárnej pomoci Európskou komisiou a členskými štátmi: https://webgate.ec.europa.eu/hac/